

THE COMPETENCE AND QUALITY OF THE TEACHER, ESSENTIAL COMPONENTS OF THE SUCCESSFUL EDUCATION PROCESS

Teodor Pătrăuță, Prof., PhD, "Vasile Goldiș" West University of Arad

Abstract: The teacher is not only an agent of a system of rules, but a player who is invested in making. Professionalization of teaching is not restricted to systematic assimilation of skills described by professional standards and requires use heuristics and their creative and educational contexts in situations that require it. The main categories of behavior expected of a competent teacher can be ordered in a model of the teaching profession taxonomic character that will highlight the fact that this model includes aspects that, in addition to the observable and measurable, can hardly be standardized.

In search of role models, behavioral, and moral spirit, young students turning their attention to those teachers with good skilled and cultural horizon, but, first, to the teaching vocation.

Building the model of education is a process that must involve parents, cultural institutions, mass media ... society as a whole. It is a perfect process, which depends on the education and training of those who make their willingness to be involved in this process.

A good education requires educators to inspire confidence, esteem and respect the student. The secret of education is the gift of joy success to persuade, to address the heart, not just the mind.

Rezumat: Cadrul didactic nu este doar un agent al unui sistem de norme, ci și un actor, care se investește în ceea ce face. Profesionalizarea activității didactice nu se reduce la asimilarea sistematică a unor competențe descrise de standardele profesionale, ci presupune o utilizare euristică și creativă a acestora în situații și contexte educaționale care cer acest lucru. Principalele categorii de comportamente așteptate din partea unui profesor competent pot fi ordonate într-un model al profesiei didactice cu caracter taxonomic care va evidenția faptul că acest model include aspecte care, pe lângă cele observabile și măsurabile, cu greu pot să fie standardizate.

În căutarea unor modele de viață, de conduită, de spirit și morală, tinerii elevi își îndreaptă atenția spre acei dascăli cu o bună pregătire de specialitate și orizont de cultură, dar, în primul rând, spre cei cu vocație pedagogică.

Construirea modelului de educație este un proces care trebuie să implice și părinții, instituțiile culturale, mijloacele de comunicare în masă...societatea în ansamblul ei. Este un proces perfectibil, care depinde de pregătirea celor care fac educație și de dorința lor de a se implica în acest proces.

O bună educație cere ca educatorul să inspire încredere, stimă și respect elevului. Secretul bucuriei reușitei educației este darul de a convinge, de a se adresa inimii, nu numai minții.

Cuvinte cheie: *profesionalizare, competență, cadru didactic, educație, standarde*

Motto: *"Nu merge în spatele meu: s-ar putea să nu te conduc. Nu merge în fața mea: s-ar putea să nu te urmez. Mergi alături de mine și vom fi ca unul"*

Profesia didactică are o dimensiune umană extrem de puternică, fapt care implică nu doar cunoștințe și competențe, ci și atitudini, valori, etos, într-un cuvânt o conștiință profesională. Cadrul didactic nu este doar un agent, care se supune unui sistem de norme, ci și un actor, care se investește în ceea ce face, conferă semnificații, trăiește activitatea cu elevii, cu un indice de intervenție personală importantă. Activitatea profesorului nu poate fi în întregime canonizată și redusă la norme și reguli rigide, la standarde profesionale care, deși necesare, nu pot acoperi întreaga arie a situațiilor în care se află profesorul.

Cadrul didactic funcționează într-un spațiu de relativă incertitudine, de urgență și chiar de risc, un spațiu în care coexista două tipuri de situații:

a) situații repetitive și rituali/ale pentru care cadrul didactic dispune în repertoriul său profesional de competente necesare pentru a le aborda și soluționa rapid și eficient;

b) situații didactice noi, adesea neobișnuite, creative, care cer soluții noi și pentru care cadrul didactic nu dispune de competențele necesare pentru abordarea și soluționare lor rapidă. Aceste situații îl obligă la un timp de reflecție și de explorare, la anumite ezitări etc. De aceea, profesionalizarea activității didactice nu se reduce la asimilarea sistematică a unor competențe descrise de standardele profesionale, ci presupune o utilizare euristică și creativă a acestora în situații și contexte educaționale care cer acest lucru. Profesionalizarea înseamnă „o redefinire radicală a naturii competențelor care se află la baza unor practici pedagogice eficiente”. Profesionalizarea trebuie să includă (pe lângă cunoștințele și competențele profesionale) și scheme de gândire/ raționament, de interpretare, de creare de ipoteze, de anticipare, de decizie.

Prin competență pedagogică se înțelege, în sens larg, capacitatea unui educator de a se pronunța asupra unei probleme pedagogice, pe temeiul cunoașterii aprofundate a legităților și determinărilor fenomenelor educative; în sens restrâns, se referă la capacitatea unei persoane de a realiza, la un anumit nivel de performanță, totalitatea sarcinilor tipice de muncă specifice profesiei didactice. Noțiunea de „competență pedagogică” tinde să fie folosită în prezent cu înțelesul de standard profesional minim, adeseori specificat prin lege, la care trebuie să se ridice o persoană în exercitarea principalelor sarcini de lucru ale profesiei didactice, astfel încât societatea să fie protejată de riscul profesării acestei meserii de către oameni insuficient pregătiți. Pe măsura acumulării experienței și a dezvoltării aptitudinii pedagogice, o persoană dobândește măiestrie pedagogică. Măiestria pedagogică se referă la o treaptă superioară de dezvoltare a unei „competențe pedagogice” inițiale și desemnează „un înalt nivel al competenței, atins prin antrenament, de natură să permită obținerea cu ușurință a unor realizări la nivel de expert”(W.R. Houston).

Care sunt competențele pe care trebuie să le posedă un profesor? În urma unui efort de sinteză a concluziilor cercetărilor întreprinse până în prezent în domeniul psihologiei învățării, privind în special condițiile în care predarea poate înlesni realizarea obiectivelor educative propuse elevilor, s-au formulat mai multe teze, numite de autori „principii”, în legătură cu caracteristicile, implicit competențele, unui profesor eficient.

- Stabilește cu claritate obiectivele pe care urmează să le realizeze elevii. Aceasta presupune ca profesorul să posedă, de exemplu, competența de a identifica obiectivele educative de atins, prin luarea în considerație a caracteristicilor elevilor săi și a așteptărilor comunității sociale, de a operaționaliza obiectivele alese spre a fi propuse elevilor, de a utiliza diferite tehnici de analiză a sarcinilor de învățare implicate în realizarea fiecărui obiectiv selecționat;

- Le prezintă elevilor care sunt cele mai înalte performanțe, în anumite limite rezonabile, la care se așteaptă ca ei să se ridice în realizarea diferitelor activități care le sunt propuse;

- Identifică și concepe activități de învățare care sunt relevante pentru contextele reale de viață cotidiană a elevilor;
- Manifestă preocuparea de a se adapta la diversitatea elevilor prin selecționarea unor strategii de instruire și a unor materiale de învățare care sunt adecvate vârstei, pregătirii anterioare, valorilor culturale și nevoilor individuale de educație ale elevilor;
- Creează și menține în sala de clasă un climat de lucru care favorizează învățarea, motivația intrinsecă a învățării și dorința de a realiza sarcinile de lucru propuse; acesta presupune o serie de competențe de management al clasei, începând cu cele legate de aranjarea mediului fizic al clasei, astfel încât să se înlesnească interacțiunea dintre profesori și elevi, stabilirea împreună cu elevii a unor limite rezonabile în care trebuie să se înscrie comportamentul fiecăruia și terminând cu cele legate de crearea unei atmosfere de lucru, destinsă, încurajarea preocupării elevilor de a se autocontrola continuu și competențele de tratare coresponsabilă a manifestărilor de indisciplină;
- Încurajează interacțiunea socială a elevilor în discutarea și realizarea diverselor activități de învățare legate de tema supusă studiului.
- Oferă elevilor o structură de lucru de natură să ghideze activitatea de învățare a elevilor și comportamentul lor în timpul lecției.
- Înlesnește elevilor prelucrarea/procesarea intelectuală a informațiilor punându-i în situația de a desfășura activități care implică procese cognitive ce îi vor ajuta să învețe și să-și reamintească informația. De exemplu, evidențierea legăturilor logice dintre anumite informații, solicitarea elevilor în a realiza extrapolări sau în a stabili implicații posibile ale unui fapt constat, încurajarea exprimării în maniere diverse - grafice, simbolice, semantice;
- Îi ajută pe elevi să stăpânească esențialul - acele cunoștințe și deprinderi care sunt de bază pentru studierea la nivel superior a unui domeniu, cerință care implică ea însăși din partea profesorului capacitate de esențializare;
- Oferă elevilor sarcini de lucru, provocatoare, interesante, de natură să stimuleze dezvoltarea lor intelectuală; de exemplu, sarcini care îi pun pe elevi în situația de a-și testa ceea ce au învățat efectiv și a stabili ce urmează să învețe; sarcini care presupun exersarea unor strategii de soluționare a unei anumite categorii de probleme dificile sau a unor strategii prin care își pot dezvolta anumite competențe;
- Propune activități de învățare care solicită elevilor activități intelectuale de un înalt nivel de complexitate;
- Realizează o continuă monitorizare a progresului elevilor în realizarea obiectivelor educative care le-au fost propuse.

Standardele **profesionale** se referă la acele componente ale profesiei didactice care sunt observabile și măsurabile. Principalele categorii de comportamente așteptate din partea unui profesor competent pot fi ordonate într-un model al profesiei didactice cu caracter taxonomic care va evidenția faptul că acest model include aspecte care, pe lângă cele observabile și măsurabile, cu greu pot să fie standardizate.

Opțiunea strategică a ultimilor ani în politica educațională românească a fost și este aceea de calitate în educație. Școlii i se cere să facă față atât provocărilor prezentului, cât și așteptărilor viitorului, să dea răspunsuri complexe diferitelor situații, să reflecteze în interior ceea ce se întâmplă în societate.

Cadrul didactic ca agent al schimbării trebuie să cumuleze condițiile de competență. Competența profesională reprezintă capacitatea de a aplica, transfera și combina cunoștințe și deprinderi în situații și medii de muncă diverse, pentru a realiza activitățile cerute la locul de muncă, la nivelul calitativ specificat în standardul ocupațional.

Conform metodologiei formării continue a personalului didactic din învățământul preuniversitar, competențele cadrului didactic sunt structurate astfel: * Competențe de baza sunt următoarele: **a comunica**, adică a transmite și înțelege corect mesajele, **a fi practic**, adică a acționa pe baza valorilor ci nu a afectivității, **a conduce**, adică proiectare, organizare, îndrumare, evaluare, decizie, **a cunoaște elevii** ca indivizi și grup, **a gândi și acționa creativ**, de a **desăvârși** personalitatea proprie.

Din cadrul Competențelor în specialitate se includ: a **cunoaște** conținutul științific al disciplinei, **a actualiza, prelucra, esențializa, ilustra**, reprezintă și **dezvolta** conținutul, a **cunoaște metodele și tehnicile** de informare, **a gândi .specific disciplinei**, a **realiza corelații intra, inter și pluridisciplinare**, a **asimila metodologia de cercetare** specifică disciplinei. Competențe psihopedagogice și metodice:

Nivelul teoretic: de a asimila sistematic conținutul științelor educației, de a prelucra, adapta și dezvolta acest conținut, de a înțelege și orienta activitatea după idealul educațional, finalitățile și obiectivele învățământului, Nivelul operațional consta în analiză și diagnoză a stării educaționale a elevilor* proiectarea activități instructiv-educative, evaluarea activității, dezvoltarea aptitudinilor, talentelor, dezvoltarea motivației, voinței, inteligenței.

Nivelul creator se compune din: investigarea și inovarea procesului instructiv-educativ, relaționarea pozitivă la schimbare, utilizarea strategiilor de predare-învățare-evaluare

Competențe psihorelaționale: Nivelul teoretic: de a asimila cunoștințe de psihologie, de a asimila metodologia cercetării

Nivelul operațional: a comunica și a coopera cu elevii, părinții, profesorii, a dezvolta relația profesor-elev bazată pe respect, încredere, **Competențele profesionale** se rezumă, la nivelul competențelor ocupaționale în: a aplica cunoștințele de specialitate, a analiza și lua decizii, a fi creativ, a face față situațiilor neprevăzute. Pe măsura acumulării experienței și dezvoltării aptitudinii pedagogice, o persoană dobândește măiestrie pedagogică. Măiestria pedagogică se referă la o treaptă superioară de dezvoltare a unei "competențe pedagogice" inițiale și desemnează "un înalt nivel al competenței atins prin antrenament, de natură să permită obținerea cu ușurință a unor realizări la nivel expert (Houston R, W.) La acest nivel de performanță, cadrul didactic este capabil să sesizeze, în interiorul unei situații concrete, informațiile care-i vor permite să intervină într-o manieră adecvată; el utilizează în mod inteligent aceste informații și acționează într-o manieră inovativă pentru soluționarea problemelor pe care le ridică situația respectivă - atunci când schemele acționare preexistente -algoritmii metodici - devin insuficiente.

De aceea, competențele cadrului didactic în aplicare a noului curriculum în învățământul preșcolar se realizează printr-o activitate de echipă la care se adaugă eforturile proprii ale subiectului de informare și autoformare.

Orice cadru care pretinde că este competent în munca pe care o desfășoară trebuie ca la sfârșitul unui ciclu de activitate să-și autoevalueze activitatea

O asemenea activitate marchează întreaga rută profesională a educatorului. Astfel, studiind noul curriculum, pregătindu-ne cu multa grija pentru toate activitățile, folosindu-ne de procedeele și metodele modeme, vom reuși de fiecare dată să obținem rezultate bune și foarte bune cu copiii pe care îi conducem spre a oferi societății oameni bine pregătiți din punct de vedere fizic, moral și intelectual.

Unui cadru didactic nu i-ar ajunge timpul, chiar de ar fi ca ziua sa aibă 48 de ore. Insa nu vom pierde nici o clipa, ci vom depune un efort susținut pentru a ne desfășura munca eficient și cu plăcere. Având in vedere strategiile propuse de noul curriculum, cadrul didactic trebuie să urmărească permanent progresul individual și să evalueze corect starea de fapt cu foarte multă obiectivitate.

Se știe că un om învățat este mult mai receptiv la nou, acceptă schimbarea fără a fi luat prin surprindere, căci așa cum spune Tolfer, "singura certitudine este ca ziua de mâine ne va surprinde pe toți".

Schimbarea la nivelul învățământului preșcolar presupune compatibilizarea educației românești, cu cea europeană și mondială.

Competențele cadrului didactic trebuie reglate la noua cerință. Standardul profesiei didactice vizează rezultate care nu vor fi vizibile in momentul maturizării preșcolărilor noștri.

El exprima un nivel de calități, reflexe și tendințe dintre care cel mai important este simțul valorii mereu actuale.

Activitatea unui profesor (in sensul generic al termenului „profesor”) e circumscrisa „in primul rând, de „calitatea prestației didactice”; acesteia i se adaugă elaborarea logisticii didactice specifice și activitatea științifică. Cât de importanta e dimensiunea psihopedagogică a competenței unui cadru didactic o evidențiază mai ales studenții . Ideea preponderenței ei (de drept/de fapt) apare tot mai des (mai ales) in studiile de natura manageriala atunci când se invoca setul de criterii referitoare la selecția și promovarea personalului didactic Nu este vorba despre o trecere in planul secund a competenței profesionale (de specialitate) ci de o considerare a ei implicita. Nici o recunoaștere (formala) a calităților didactice nu se face decât dupa una care vizează nivelul/calitatea pregătirii intr-o specialitate (oricare ar fi aceasta). Competența didactică „rezulta dintr-o raportare permanenta a solicitărilor aptitudinale considerate ca factori de personalitate ai profesorilor la factorii normativi și la factorii situaționali respectiv situația pedagogica concreta" Contextualizarea este inerenta și este impusa - in primul rând - de misiunea și obiectivele instituției.

Într-o aproximare (inevitabilă) competența didactică include un ansamblu de capacități relative la modalitățile de diagnosticare a stărilor educaționale, de prognozare a lor, de organizare a „procesului instructiv - educativ" (firesc, in secvențele specifice), modalitățile de evaluare dar și cele de motivare a studenților. Este valoarea practica a personalității profesorului in raport cu roiiul lui de educator, este o modalitate specifica de obiectivare a capacităților educative in contexte ale „câmpului educațional" In structura competenței didactice sunt incluse: capacitatea de a stabili și transmite obiective didactice, capacități de a opera cu conținuturile (selectare, organizare, transmitere propriu-zisa etc), capacități de a selecta și utiliza metodologia didactică, capacități interrelaționale (psihosociale, de comunicare) - accentuam aici (si nu întâmplător) :

-capacitatea de a adopta roluri diferite;

- capacitatea de a influența ușor copilul și grupul de copii;
- capacitatea de a stabili ușor și adecvat relații cu ceilalți;
- cea de a comunica ușor/eficient cu fiecare copil și cu grupul
- cea care vizează utilizarea adecvata a puterii și autorității,
- capacitatea de a adopta ușor diferite stiluri de conducere
- capacități (auto)evaluative și capacități (auto)formative.

Prin urmare, competența didactică este o structură personalitară extrem de complexă, autoconstructivă, centrata pe aptitudinea pedagogică (al cărei nucleu este comunicativitatea formativă) și care joacă rolul de instrument de unificare, codificare și exprimare în afara, sub forma comportamentelor educaționale, a totalității datelor personalității celui afiliat la statutul și rolul de profesor. Abordările analitice ale competenței didactice converg către ideea necesității depășirii viziunilor unilaterale (exclusiv psihologice, pedagogice, manageriale etc.) dar accepta prezența unei ambiguități inerente a conceptului.

PERFORMANȚA ÎN EDUCAȚIE DETERMINATĂ DE CALITATE ȘI COMPETENȚĂ

MOTO:

"Doamne, să nu mă lăși să fiu mulțumit de mine însumi" - Lucian Blaga

Performanța în educație este puternic determinată de competența și calitatea profesorului, de resursele umane ale școlii. Fără resurse umane de calitate, viziunea strategică a top-managementului nu valorează nimic. Datoria esențială a sistemului educațional și a fiecărei școli în parte este de a asigura recrutarea, stabilitatea, motivarea și dezvoltarea resurselor umane de calitate. În societatea cunoașterii, expertiza face oricând diferența. Ideile creative apar și se dezvoltă în colective angajate într-un program interdisciplinar, într-un mediu de colaborare interdisciplinară, într-un context în care se practică dialogul.

Învățământul românesc a fost și este un învățământ de calitate, recunoscut de-a lungul anilor prin rezultatele obținute din confruntările internaționale, când elevii români au ocupat locuri fruntașe. De pe băncile școlii s-au ridicat savanți și oameni de cultură renumiți, care au contribuit esențial la dezvoltarea științei și culturii românești și mondiale.

Activitatea cadrelor didactice în instruirea și educarea tinerei generații are o importanță uriașă pentru progresul societății. De aceea, cu toate greutățile perioadei actuale, este necesar să punem înaintea intereselor personale interesul general al elevului și, implicit, al societății.

Personalitatea educatorului este factorul decisiv pentru reușita învățământului. Pentru a-și îndeplini adevăratul rol de mentor, profesorul și învățătorul trebuie să fie permanent în mijlocul elevilor, să constituie pentru fiecare dintre ei o personalitate vie, dinamică. O asemenea prezență îi va ajuta în conturarea idealului lor etic. Educația nu trebuie să devină însă o obsesie nici pentru profesor, nici pentru elevi., **Fiecare trebuie să-și facă în așa fel datoria încât să și-o facă în mod natural, cu plăcere și fără greutate, să sufere când nu și-ar face-o"**- spunea Spiru Haret.

În căutarea unor modele de viață, de conduită, de spirit și morală, tinerii elevi își îndreaptă atenția spre acei dascăli cu o bună pregătire de specialitate și orizont de cultură, dar, în primul rând, spre cei cu vocație pedagogică. Problema se conturează clar, mai ales acum când se recunoaște locul deosebit al ciclului primar în sistemul de învățământ, când se reevaluează modul de formare și perfecționare al învățătorului.

Ținând seama de rolul și locul omului de la catedră consfătuitor, animator, organizator și coordonator al colectivului de elevi, - se impune ca acesta să îndeplinească o serie de calități:

* **competență științifică și metodică** : - de pregătirea și modul cum predă depinde în cea mai mare măsură autoritatea sa ; se știe faptul că, odată cu dragostea pentru obiect se înfiripează și dragostea față de profesor, ca rezultat al măiestriei sale pedagogice.

* **autoritate morală** - cadrul didactic nu-i educă pe copii numai atunci când îi sfătuiește sau când îi trage la răspundere pentru neîndeplinirea unor sarcini școlare ; îi educă și prin comportamentul său în orice împrejurare, prin poziția sa socială.

* **principialitate și spirit de dreptate** - adesea, profesorul este chemat să rezolve anumite litigii intervenite în clasa de elevi ; orice pedeapsă sau orice recompensă dacă nu este dată în mod echitabil, nu va atrage adeziunea tacită a opiniei colectivului; pripeala sau părtinirea, tară o evaluare critică a pedepsei sau recompensei, va avea consecințe de ordin educativ, mergând până la ivirea unei prăpăstii între colectiv și cadrul didactic.

* **tact pedagogic** - reclamă o cunoaștere a psihologiei copilului, a grupului și a metodelor educative; înseamnă calm, răbdare, inițiativă și orientare, ton afectiv și mobilizator, chibzuială și prudență în decizie.

Ne preocupă oare ce gândesc elevii despre noi ? Dacă în toate categoriile de servicii interesează în primul rând calitățile profesionale prin care să ni se satisfacă comenziile și gusturile la cele mai înalte cote de exigență, ce doresc elevii noștri de la învățători și profesori de-i caută, de-i solicită? Numai calitățile profesionale, înțelegând prin aceasta numai pregătirea de specialitate? Sigur că nu. Dar, cum nimeni nu acceptă ideea că este mai puțin competent decât altul, care poate fi apreciat ca bun? Cel care în bună parte se folosește de roadele „ dublurii de acasă" sau cel ce ostenește singur, la școală, asupra fiecărui copil? Cel ce-și rotunjește singur rezultatele prin cuvinte meșteșugite sau cel ce investește tacit în sufletele copiilor calități aproape de nimeni știute? Cel ce ia atitudine deschisă, curajoasă și principială sau cel ce perie în stânga și în dreapta, însă nu orice hăinuță, ci haine și paltoane grele, pentru o viață mai călduță?

De multe ori între cadrele didactice se iscă valuri de mânie , de invidie, care duc la vicierea climatului general de muncă. Din păcate, de cele mai multe ori aceste valuri pornesc de la cei ce ar trebui să privească mai întâi în „ grădina" lor, pentru a vedea efi mai sunt și crengi uscate.

Competența este una dintre modalitățile de convertire în practică a principiului „ omul potrivit la locul potrivit". Până nu demult promovarea competențelor se făcea pe niște criterii pe cât de arbitrare, pe atât de absurde.

Nemulțumite de aceste promovări, cadrele didactice, pentru a potoli amărăciunea, puneau în circulație fel de fel de anecdote. Ne amintim cu toții de gluma ; „Tovarășul e un profesor cam slăbuț." Soluția venea imediat : „ Promovați-l ca director, nu se descurcă, avansați-l inspector, nu face față promovați-l activist", Acum, depistarea competențelor se poate face cu

foarte mare ușurința, deoarece fiecare dascăl este asistat zilnic de zeci și sute de „inspectori”-elevii, în fața cărora ține lecții și care, cu sau Iară voia lui, îl situează în una din situațiile : foarte bun, bun, mijlociu,, slab, foarte slab. Deci, competența profesională a dascălilor nu are nevoie de decizii speciale, ci ea se cristalizează de-a lungul anilor de către generațiile de elevi cu care lucrează.

Constantin Noica spunea, pe bună dreptate că : „ **O școală în care profesorul nu învață și el, este o absurditate**”.

Înțeleg că o activitate de formare de deprinderi, abilitați și capacități de rezolvare de probleme în contexte variabile, educația se confruntă cu multiple provocări ale secolului XX. Este o activitate permanentă și necesară nu numai pentru realizarea în sine a individului ci și pentru progresul societății. De educație depind astăzi performanțele sistemelor economice, administrative și culturale, precum și inteligența socială a persoanelor.

În perioada pe care o traversează România, de democratizare în toate domeniile de activitate , învățătorilor le revine responsabilitatea construirii omului care va acționa în societatea capitalistă. Ca și inteligența, simțul moral se poate dezvolta prin educație, disciplină și voință. Putem spune că este chiar mai important decât inteligența deoarece, dacă el dispare într-o națiune, toată structura începe să se clatine.

Ce este educația morală ? Este procesul de socializare a comportamentului uman și de dezvoltare a însușirilor lui. Scopul educației morale este acela de a cunoaște valorile morale și de a le valorifica în viață pentru integrarea responsabilă și activă, în contrast cu nonvaloarea: ipocrizia, răul, etc.

Construirea modelului de educație este un proces care trebuie să implice și părinții, instituțiile culturale, mijloacele de comunicare în masă...societatea în ansamblul ei. Este un proces perfectibil, care depinde de pregătirea celor care fac educație și de dorința lor de a se implica în acest proces. Școala trebuie să fie un laborator de format caractere demne, deoarece educația înseamnă știință și artă: ca știință înseamnă rațiune, iar ca artă înseamnă implicare afectivă. Pentru a reuși, trebuie să iubești copiii și să înveți tainele educației., deoarece are loc un transfer al personalității învățătorului asupra copilului. Marele pedagog **Pestalozzi** spunea că: „ **Pentru a crește oameni înainte de orice știință și de orice metodă, trebuie să ai inimă.**” Piatra de căpătâi a dragostei pentru copii este cunoașterea copilului, înțelegerea, respectul, încrederea, prietenia, terapia diferențiată și diversificată, altruismul și optimismul pedagogic, exigența rezonabilă.

Dascălul trebuie să formeze la copil convingerea că el nu poate trăi singur, ci în colaborare cu colegii săi, cu care învață și se joacă. În relație cu colegul de bancă și chiar de clasă, copilul observă identitatea opiniilor sau apropierea lor, uneori și deosebirea lor, care nu este confortabilă sub raport psihic. Aici învățătorul trebuie să intervină pentru a apropia opiniile și a reduce efectele. Inteligența și iscusința învățătorului trebuie dovedite atât în abordarea și folosirea diferitelor strategii, cât și în stilul de muncă și în relațiile cu elevii. Animat de optimism pedagogic, de devoțiune și altruism, pasionat de profesia pe care și-a ales-o, învățătorul va vibra cu și pentru elevii săi. Va combina diverse metode, procedee, forme de organizare, va crea un climat de cooperare cu colectivul pe care îl îndrumă.

Răbdarea este piatra de încercare pentru educatorul cu vocație, Nimic nu e mai greu decât să-ți păstrezi răbdarea atunci când toate metodele și strategiile par să dea greș și trebuie

să o iei de la capăt, când intențiile bune se năruie în fața unor copii neînțelegători, negativiști și agresivi.

Alături de răbdare trebuie să stea încrederea atât în forța educației, dar și în capacitatea omului de a fi educat. Toți marii pedagogi și-au exprimat încrederea în om, în capacitățile lui cognitive, morale, estetice, de a surmonta dificultățile, de a se mobiliza astfel încât să triumfe adevărul, binele, credința, dreptatea, frumosul.

Conștient de zestrea „candidatului la umanitate”, învățătorul va decanta strategiile capabile să valorifice aceste date, va supune la efort intelectual, moral, fizic pe elevii săi, asigurând astfel efectele calitative care se impun.

Relația dascăl-copil presupune încredere din partea dascălului în disponibilitățile biopsihologice ale copilului și respect din partea acestuia față de personalitatea dascălului său, obiectivată în competențe didactice, în crearea și dezvoltarea unui climat educogen democratic, în organizarea și desfășurarea unor activități instructiv-educative și recreative pe măsura necesităților psihice și moral-sociale ale preșcolarului și școlarului mic. Copilul simte imperios nevoia unui model de urmat și va alege modelul celui pentru care simte o mai profundă afecțiune, iubire, respect. Educatorul, fie el dascăl sau părinte, este exemplul personal. Există educatori cu normă și educatori cu vocație. De primii elevii se feresc, se ascund sufletește, de aici urmând efectele negative ale educației. Educatorii cu vocație alungă stresul, oboseala, nerăbdarea de a se termina ora, șterge amintirea greșelilor și a ofenselor, îndeamnă la bunătate. Dar, câți dintre noi suntem cu adevărat buni?

Există și pericolul unei bunătăți exagerate, care duce la slăbiciune. Trebuie să se intervină sever atunci când este cazul.

Blândețea este totdeauna recomandabilă cât timp nu devine slăbiciune. Severitatea este corectivul atunci când este necesar. O bună educație cere ca educatorul să inspire încredere, stimă și respect elevului. A face educație fără sancțiuni sau pedeapsă este o utopie, deoarece nu există copil care să nu greșească. A nu sancționa greșeala înseamnă a o încuraja. Pedeapsa este necesară și are rol educativ.

Înconjurat permanent de o ambianță de dragoste, căldură, înțelegere și bunătate, încredere și respect, copilul de vârstă școlară mică va da măsura întregii sale personalități, dobândind cunoștințe, priceperi, deprinderi și atitudini pe un evantai larg, realizând astfel dezideratele învățământului primar.

Secretul bucuriei reușitei educației este darul de a convinge, de a se adresa inimii, nu numai minții. Dascălul care se apropie de copii cu iubire și simțul dreptății, care îi ascultă cu bunăvoință, care glumește cu ei, care caută să îi ajute, să le insuflesentimente morale, este dascălul a cărui autoritate rezistă în timp.

"Când educația copiilor nu reușește, durerea nu mai cunoaște margini."
Democrit

BIBLIOGRAFIE:

1. Androniceanu A. (1998) - " Valorificarea - Managementul schimbărilor potențialului creativ și resurselor umane.", Editura ALL Educațional, București.
2. A. Cosmovici, L. Iacob, (2005) - „Managementul proiectului - Ghid pentru formatori și cadre didactice ", Editura Polirom, Iași.
3. Alois Gherguț, (2007) - „Management general și strategic în educație. ", Editura Polirom, Iași.
4. Andrew Leigh (1998) - "Prezentarea Perfectă. Tot ceea ce îți trebuie pentru a reuși de prima dată", Editura Național, București.
5. Băcanu B. (1999) - "Management strategic", Editura Teora, București.
6. Chelcea, Adina și Septimiu Chelcea (1986) - „Cunoașterea de sine - Condiție a înțelepciunii", Editura Albatros, București.
7. Chelcea, Adina și Septimiu Chelcea (1990) - Din universul autocunoașterii, Editura Militară, București.
8. Chelcea, Adina și Septimiu Chelcea, (1977) - „Elemente de psihosociologie a muncii eficiente", Editura Politică, București
9. Chiș, V. (2005) - „Pedagogia contemporană - Pedagogia pentru competențe", Editura Cărții de știință, Cluj - Napoca.
10. Ciobanu I. (1998) - " Management strategic", Editura Polirom, Iași.
11. Cucuș, C. (2002) - „Pedagogie", Editura POLIROM , Iași.
12. Dcrevenco, I (1992) - „Stresul în sănătate și boală", Editura Dacia, Cluj.
13. Gorg Bernhard (1998) - "Managerii Viitorului. Viitorul Managerilor", Editura Național, Iași.
14. Ionescu M. (2006) - „Schimbări iparadigmatice în instrucție și educație", Editura Eikon, Cluj-Napoca.
15. Ionescu, M., Radu, I. (coord), (2004) - "Didactică modernă, ediția a II-a", Cluj- Napoca: Editura Dacia.
16. Iosifescu Ș., (2006) - „Manual de management educațional pentru directorii de unități școlare ", Editura ProGnosis, București.
17. Iucu, R.B. (2000) - "Managementul și gestiunea clasei de elevi. Fundamente teoretico-metodologice ", Editura Polirom, Iași
18. Iucu, R.B. (2004). - "Formarea cadrelor didactice. Sisteme, politici, strategii". Editura Humanitas educațional, București.
19. Joita, E, (2005) - "Strategii constructiviste în formarea inițială a profesorului", voi I. Ed. Universitaria, Craiova.
20. Kenichi O. (1998) - "Inteligența strategului " Editura Teora, București.
21. Maior, C (2009) - "Management și cultura instituțională", Editura "Vasile Goldis", Arad.
22. M. (2000) - " Management strategic al resurselor umane - o perspectivă românească", Centrul de Dezvoltare Managerială, Cluj - Napoca
23. Moise C, M. Momanu, A. Neculau, T. Rudică, (2005) -, Psihologie școlară " Editura Polirom, Iași.

-
24. Nicolescu D. (1998) - "Sistemul decizional al organizației" (Decizia strategică -principală categorie de decizii organizaționale), Editura Economică, București.
 25. O.Meryem L. Sage (1999) - „Management intensiv. O nouă forță" Editura Economica, București.
 26. Pietkiewicz E. (1999) - "Eticheta managerului", Editura ALL Educațional București.
 27. Romiță B. Iucu (2006) - „Managementul clasei de elevi", Editura POLIROM, Iași.
 28. Ronald F.King (2005) - „Strategia cercetării", Editura Polirom, Iași.
 29. Rusu C. (1999) - "Management strategic", Editura ALL BECK, București.
 30. Stan, E. (2006) - "Managementul clasei", Editura Aramis, București.
 31. Stephen R. Covey (2000) - „Etica liderului eficient sau Conducerea bazată pe principii", Editura ALL BECK, București.
 32. Ted Johns (1998) - "Organizarea perfectă a timpului. Tot ceea ce îți trebuie pentru a reuși de prima dată" Editura National, București.
 33. Vinnicombe .S. (1998) - "Femeile în management", Editura Teora, București.
 34. Voiculescu, F. (2005) -"Manual de pedagogie contemporană" Partea I, Editura Risoprint, Cluj-Napoca.
 35. Yvan Allaire (1998) - "Management strategic", Editura Economică, București